

Argentina-brev:

Med FOLK OG LANDS
korrespondent i ildlinjen

OG EN ORIENTERING FORAN VALGET 7. JULI

Den norske dagspresse bringer imellom små meldinger fra Argentina. Det dreier seg da alltid om indre uro, om revolusjonsforsøk, om diktatur og om regjeringsomdannelse. Nylig søkte hele Guidos regjering avskjed i protest mot innenriksministeren, general Rauch, som hadde begynt å pirke ved partipolitikernes korrupsjon. Det endte med at Rauch måtte gå, mens de andre fortsatte både med å regjere og med litt av hvert annet. Hvis det ikke blir nye forandringer, skal det holdes valg 7. juli.

Det er ellers ikke mere enn et par måneder siden Argentina var herjet av den reneste borgerkrigen. Det er som kjent de militære som har makten i landet og som med hård hånd undertrykker det politiske syn som flertallet sogner til: det peronistiske. Disse militære politikere kalles vanligvis «gorillaer», men også blant dem er det forskjellige avskygninger. De som for tiden har makten og

som også forsvarte den mot de mere ytterliggående kupmakere har fått betegnelsen «de blå». Guidos regjering er bare deres utøvende organ. Guido selv var minister i Frondizis regjering som ble styrtet av de militære etter de valg som dokumenterte peronismens fortsatte flertall i folket og overtok etter Frondizi, som selv vandret i fengsel.

Det ble ikke skrevet så meget i de norske aviser om de siste kamphandlingene og det kan vel derfor være av interesse for våre lesere å få en beretning fra FOLK OG LANDS egen korrespondent, som befant seg midt i et kampområde. Her er beretningen:

Buenos Aires 1. mai 1963.

I Buenos Aires-avisen EL MUNDO kunne en 9. april lese en lang artikkel med overskriften «Bataljonen sa

Forts. side 7

Dagbladet gjør storreklame
for Waffen-SS-bøkene

Vi får vel nesten på egne og på Ring-Verlags vegne takke DAGBLADET for god reklame for den nye Waffen-SS-bokserien. Bladet forteller fredag 10. mai i en illustrert artikkel over 3 spalter at «Waffen-SS-litteratur går strykende i Norge» på grunnlag av et intervju med forlagets innehaver, tidligere Untersturmführer Helmut Cramer. Det er den gamle nazihetser, bladets Bonn-korrespondent som har tatt for seg bøkene fra Ring-Verlag, og det later til at forleggeren har gjort et spesielt godt inntrykk på korrespondenten, for han må litt motvillig medgi at «i motsetning til de bøkene han gir ut virker forleggeren personlig sympatisk».

Vi siterer ellers fra bladets artikkel:

«Cramer er sjef for Ring-forlaget i Siegburg og gir ut en serie som er av stor interesse for gamle nazister, Waffen-SS-folk og vest-tyske statsadvokater, om enn på forskjellige premisser. To bøker av Mussolini-befrieren Otto Skorzeny går best i Norge.

Cramers motiver er både ideologiske og forretningsmessige etter hva han forteller. Han vil gjøre det klart for verden at Waffen-SS var noe helt annet enn Allgemeine-SS og Sicherheitsdienst. Etter hans oppfatning var de som meldte seg frivillig for å slåss mot bolsjevismen de beste europeere som fantes. De var foregangsmenn for dagens politikere i Europa. For bøker med en slik tendens er det et trofast publikum både i Tyskland og Norge».

Bladet gjengir så de uttalelser forlaget bruker i sin reklame fra Adenauer, Strauss og sosialdemokraten Schumacher, som alle understreker at Waffen-SS var anstendige soldater og intet hadde å gjøre med Gestapo og Sicherheitsdienst. Hertil føyer så bladet:

«Ingen nekter at disse sitatene stemmer. Vel har myndighetene i Köln beslaglagt en av reklameplakatene til Cramer der de var gjengitt med svære bokstaver, det skyldes at Skorzeny var avbildet med SS-runer på uniformen og dødningehode på lua (!). Det er forbudt å stille ut nazi-symboler offentlig i

INTERVJUER FORLEGGGEREN, SOM BERØMMER
DE NORSKE FRONTKJEMPERE OG TAKKER
FOLK OG LAND FOR INNSATSEN

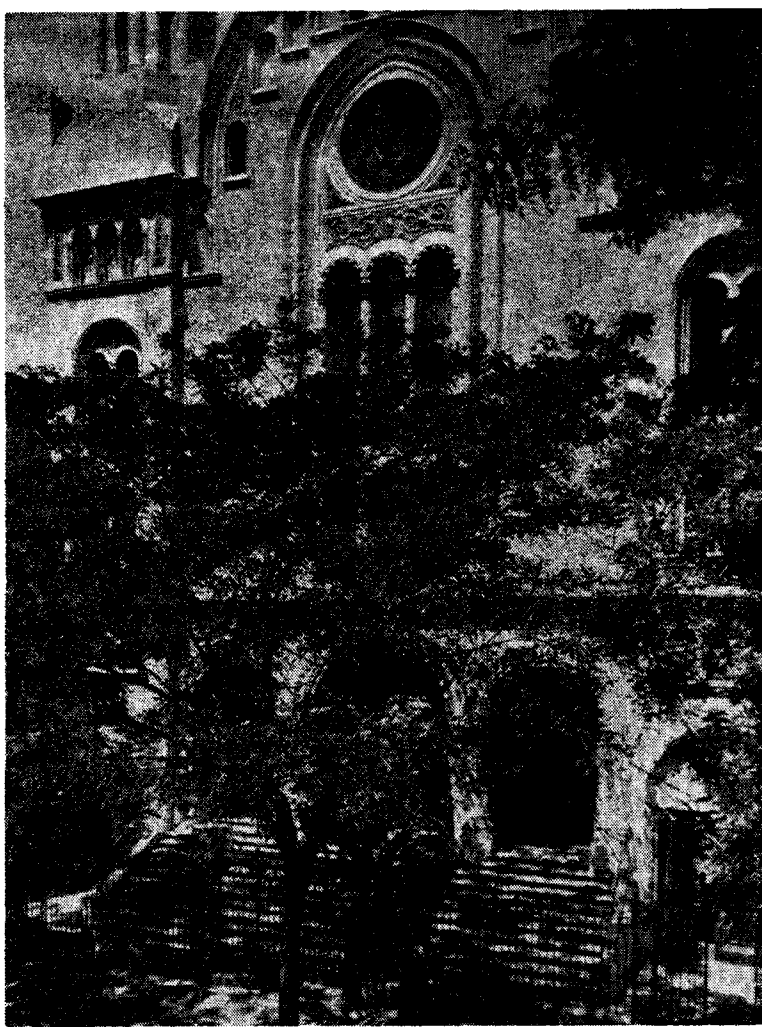
Vest-Tyskland hvis det ikke tjener til opplysningsvirksomhet.

Nå forsøker delstatregjeringen i Nordrhein-Westfalen å få satt en av Waffen-SS-bøkene på lista over litteratur som er skadelig for ungdom (!). Avgjørelsen faller idag. Boka blir ikke forbudt, men det blir ikke lenger tillatt å stille den ut eller drive reklame for den, hvis det går som regjeringen ønsker.

Plakaten ble beslaglagt etter at en 19-årig jøde rev den ned fra en av Cramers reklamebiler i Köln-området (som før meddelt i FOLK OG LAND) —

Forleggeren sier at det var hærverk å rive ned plakaten, men han vil likevel ikke følge saken slik den norske avisen FOLK OG LAND har hevdet.

Cramer mener han kan
(Forts. s. 8)

I Buenos Aires er alle trosretninger representert. Bydelen «Barrio del Once» er sterkt jødisk preget og dette er synagogen.

Efter Mussolini-innstansen: Skorzeny med noen av sine Waffen-SS-menn. (Illustrasjon fra hans bok «Lebe gefährlich».)

NY HENVENDELSE OM «RETTSOPPGJØRET TIL STORTINGET

FRA OVERRETTSSAKFØRER SVERRE HELLIKSEN

Da Stortinget nå igjen skal behandle rettsoppgjøret tillater jeg meg herved å henlede oppmerksomheten på følgende avgjørende momenter for dets ulovlighet:

Der skrives meget om hvorvidt Norge var krigsdeltager etter Trondheimoverenskomsten mellom Norge og Tyskland 10 juni 1940. De fleste er jo dømt etter straffelovens § 86, som gjelder «under en Krig, hvori Norge deltager eller med saadan Krig for Øie».

Om krigsopphør er meningen delte.

Enhver kan imidlertid lese seg til at Høyesterett i den for oppgjøret grunnleggende sak om dødsdommen for Haaland avgjorde at norsk regjering i London hadde ekstraordinær lovgivningsmakt skjønt Stortinget ifølge Grunnloven er Norges eneste lovgiver i straffespørsmål.

Derom er meningene ikke delte.

Begrunnelsen for at lovgivningsmakten ekstraordinært gikk over til administrasjonsmakten var konstitusjonell nødrett, formulert av førstvoterende i Høyesteretts beslutning av 6. august 1945 slik: **Denne ekstraordinære myndighet måtte Kongen ha for å kunne lede Norges deltagelse i krigen og forberede frigjøringen**. Det gjaldt 3 dommere som var falt for aldersgrensen men allikevel «har sete i retten». Deretter forkastet Høyesterett ved kjennelse av 9. august 1945 mot en dissens fra 2 medlemmer Haalands anke over lagmannsrettens dødsdom av 16. juli 1945. Begrunnelsen var også her som 6. august ordrett og sitert. (Riksadvokatens Meddelelsesblad nr. 3 for 1945 s 2 og 5).

Imidlertid inngikk Norge 16. mai 1944 3 stort sett enslydende avtaler med de allierte, Storbritannia, U.S.A. og Sovjet. De er inntatt i «Overenskomster med Fremmede Stater inngått i årene 1940 — 1945», som Utenriksdepartementet først utga i 1950. S. 140 har avtalene som tittel: «Overenskomst om siviladministrasjon og jurisdiksjon i norske områder befriet ved en alliert ekspedisjonsstyrke». (Fremhevelsen er min).

Da kunne umulig «frigjøringen» begrunne at lovgivningsmakten gikk over, og både benyttelsen av overranger i Høyesterett og dødsdom var ikke etter stortingsgiven lov, men tillegg til straffelovens § 86 fra London.

Når befrielsen skjedde ved de alliertes krigsmakt foreligger heller ikke forsåvidt

«Norges deltagelse i krigen» eller noen ledelse derav. Kan skje noen vil hevde at tidligere kan Norge ha deltatt og forberedt frigjøringen. Både landssvikanordningen av 15. desember 1944, anordningen av 26. januar 1945 om unntak fra lov av 14. mai 1917 om aldersgrense og anordning om rettergang i landssviksaker av 16. februar 1945 er alle av senere dato enn 16. mai 1944. Dessuten ser man av punkt 17 i avtalen med Sovjet at den «trer i kraft straks». Handlingene etter 16. mai 1944 i Storbritannia viser det samme. Den 23/8 1944 skriver finansministeren, Paul Hartmann, i sin bok «Bak Fronten» s. 257: «Det overveies om ikke norske tropper alene må besette Norge hvis tyskerne gir opp. Man ville da unngå en mengde vanskeligheter ved den **allierte okkupasjon**» (som ble avtalt i punktene 1, 2 og 13). 3/5 1945 meddelte Collier og Osborne at «britisk og amerikansk regjering hadde henvendt seg til svensk regjering for å forberede en invasjon i Norge i tilfelle det ikke ble kapitulasjon — og dette skjedde uten å holde norsk regjering å jour og at ikke også norske militære myndigheter ble respektert Forbitrelse i regjeringen». Den allierte okkupasjon etter den tyske burde jo vakt mer forbitrelse. Det var regjeringens umyndiggjørelse.

Sovjets okkupasjon i Nord-Norge begynte 25. oktober 1944. Storbritannias 8. mai 1945. De opphørte etterhånden utover 1946. I Stortingsmelding nr. 64 for 1950, bilag 1, s. 11—12, ser man at Akershus ble brukt av England til juni 1946. Kartotek etc. ble medtatt. Riksadvokaten og Hjemmefrontens ledelse protesterte til ingen nytte. Selv de syntes ikke å ha vært oppmerksom på de alliertes rettigheter iflg. de 3 avtalene.

Et land, som overgir makten til andre og selv blir okkupert, gir også lovgivningen fra seg ved Landkriksregl. artikkel 43 (Norsk Lovtidende 1910 s. 500), som bestemmer at «den lovmessige makt», altså udelt, går over til okkupanten, den tyske og deretter de allierte. Begge skal «respekttere de love, som gjelder i landet medmindre der foreligger absolute hindringer derfor». En tredje kategori lover, gitt i utlandet, er ikke landets lover slik som de stortingsgivne for Norge. Dessuten opphører landet å være krigsdeltager, som iflg. Høyesterett i Haalandsaken også «mätte» medføre overgang av lovgivningsmakten. Det fremgår av punkt 6 i de

3 avtalene.

Punkt 6, første punktum: «Medlemmer av de norske væpnede styrker som tjenestegjør i norske enheter sammen med den allierte ekspedisjonsstyrke på norsk område skal utelukkende være underlagt norske domstolers jurisdiksjon». **Sådanne eksisterte ikke.** Norsk forsvarsmakt var oppløst av Administrasjonsrådet 5. august 1940 etter først å ha vært demobilisert av Overkommandoen. Milorg. ble ikke mobilisert før etter tysk kapitulasjon (Retst. 1946, s. 702, siste halvdel) og da kunne jo ikke krigoperasjoner skje.

Punkt 6, annet punktum: «Andre nordmenn som på den tid de kommer inn i Norge som medlemmer av den allierte ekspedisjonsstyrke tjenestegjør under forhold som gjør at de er underlagt alliert sjømilitær, landmilitær eller luftmilitær rett vil ikke bli ansett som medlemmer av de norske væpnede styrker i denne forbindelse». (Uthevelsen er min).

Nordmenn som medlemmer av britisk eller sovjetisk ekspedisjonsstyrke var frivillige allierte soldater, slike som **Kong Haakon**, i skriftveksel med ambassadør Sir Laurence Collier, offentliggjort i Aftenposten 20/9 1946, og andre aviser, skriver om sist i sin skrivelse: «mine landsmenn deltok i de britiske» (altså ikke i norske eller felles) «krigsanstrengelser så langt det var mulig» (Gr. § 25 bestemmer nemlig at Kongen er øverste krigsherre og at krigsmakten «maa ikke overlades i fremmede Magters Tjeneste», likesom han var loyal overfor Trondheimoverenskomsten av 10. juni, inngått etter hans befaling).

Stortinget kjenner nå de 3 overenskomster av 16. mai 1944, som Høyesterett i 1945 ikke kjente, skjønt de skulle ha vært forelagt før man gikk igang med oppgjøret. Derfor må landets største og vanskeligste minoritetsproblem bøtes på og kulturstatens rettssikkerhet gjeninnføres ved at alle dommer etter strfl. § 86 oppheves ved lov.

Sverre Helliksen.

Daglig friske blomster

Blomsterforretning
SYNNØVELIE
Kranser til alle priser
Frognerveien 30, Oslo
Tlf. 44 22 30

Bergs Assuransesbyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiens gt. 1 — Tlf. 44 49 94

Norge og «krigføringen»

Et utdrag av Frithjof Utnes bok «Under tolv flagg»

I FOLK OG LAND nr. 11 for 23. mars var det et innlegg av Louis Hannevig om Norge og «krigføringen». Etterfølgende utdrag av Frithjof Utnes bok «Under tolv flagg» som kom på Ernst G. Mortensens Forlag ifjor bekrefter Hannevigs opplysninger og gir dessuten andre pikante glimt av forholdene for norske sjøfolk under emigrantenes «frihetskamp». Hannevig pekte som kjent på at England ikke ville betale de norske sjøfolk krigsrisikotillegget fra 1945 og utover, men da Norge ikke var krigførende kunne ikke mannskapene kommanderes til jobben og så ble man enige om isteden å utbetale den norske regjering i London på mannskapenes vegne 100 millioner kroner til oppgjør etter verdenskrigens slutt. Hvorledes det gikk med disse mannskapenes penger er en annen interessant side av saken. Men, om disse ting skriver altså Utne på side 172:

«9. april 1940 opphørte all kontakt mellom skipsførerne i utlandet og Norges Skipsførerforbund i Oslo. Disiplinen i handelsflåten raknet, vi stod på randen av anarki. Skipsførerne stod nesten maktesløse, særlig ombord i de mange hundre skip som etter hvert søkte britiske havner i henhold til oppfordringen gjennom BBC i London. Legasjonen i London og konsulatene i United Kingdom kunne ikke hjelpe. . . .

Alle norske skip fulgte regjeringens oppfordring og stevnet mot britiske eller allierte havner. Skip som befant seg nesten over ved den amerikanske kyst, gjorde vendreis og gikk til UK dersom bunkerbeholdningen tillot det. Men for de flestes vedkommende ble mottagelsen i UK en skuffende overraskelse. Krigen pågikk fremdeles i Norge, og før den britiske regjering visste hva utfallet ville bli, tok den sine forholdsregler ved å beslaglegge skipene etter hvert som de kom i havn. De skip som allerede lå i britiske havner, ble arrestert 10. april 1940. Mange vil huske det uhyggelige dokument som erklærte at skipets bevegelsesfrihet var opphørt. Skipet var under arrest, alle tollpliktige varer ble forseglede og kreditten sterkt begrenset. Alt raste med ett i grus, og mange skipsførere angret bittert på at de i tillit til oppfordringen over radio hadde ført sitt skip i fellen for å bli arrestert. Nordmenn i UK ble stemplet som «enemy aliens» (d.v.s. fiendtlige utlendinger) og behandlet derefter. Aldri har norske skipsførere følt seg ensommere enn den gang.

Mannskapene mistet tålmodigheten — overgangen fra aktiv seilas med store fortjenester til stilleliggende uvirksomhet uten penger

kom for brått på. Dertil kom uvissheten om de pårørende hjemme i Norge. Alt så håpløst ut. Oppmuntret fra visse hold reagerte mannskapene på flere skip med å legge ned arbeidet i protest mot at de ikke fikk utbetalt hyrer de hadde tilgode. Skipsførernes appell til landets myndigheter og de norske konsulær prellert av som vann på gasa.

Da regjeringen med Kongen i spissen kom til London, ble skipene frigjort fra den uverdige arresten. Churchill innså klokkelig at Norges handelsflåte på over 5 000 000 tonn ville bli utnyttet mest effektivt om nordmennene selv foresto administrasjonen. Men han fastsatte at de norske fraktene ikke skulle overstige de britiske. Likeledes bestemte han at de norske krigsrisikotilleggene skulle reduseres fra 300 prosent av grunnhyren til 5-0-0 pund pr. måned, som de britiske sjømennene hadde. Den norske handelsflåten ble nå satt inn i alliert krigstjeneste. Men disiplinen hadde fått et knekk, og den lot seg ikke gjenopprette helt så lenge krigen vartet».

VELKOMMEN EFTER

I det svenske AFTONBLADET leser vi nå at «det är i dag 30 år sedan riksdagshuset i Berlin brann. Nya forskningsresultat utvisar att nazisterna *inte* låg bakom mordbranden, vars politiske bakgrund och betydelse redovisas av Göran Boberg». Påstanden om nasjonalsosialistenes ansvar for riksdagsbrannen ble funnet opp av lederen for Kominterns propagandasentral i Paris, den tidligere kommunistiske riksdagsmann Willie Münzenberg, heter det i bladets artikkel, som også slår fast at «det kan ej förnekas att det Münzenbergska arbetet var till stor nytta för att då skapa en välbehövlig opinion mot nazisterna» selvom det nå kan være på sin plass «att avliva myten om att det antända riksdagshuset».

Det kan være grunn til å spørre om påstandene om gaskamre og 6 millioner avlivede jøder også er slike ledd i «att skapa opinion mot nazisterna» og om de også snart er modne for avskrivning?

Fra forvirringens leir

Alle våre negerglade aviser med VG i spissen har funnet opp et nytt ord, som er like forvirret og meningsløst som det de vanligvis representerer. I telegrammer og kommentarer leser vi om noe som kalles «rasehatere», men hvis noen tror at dette betyr folk av samme type som de der sitter i redaksjonene, som altså ikke begriper betydningen av rasene, så tar de styggelig feil. Tvertimot er det de folk som forstår rasespørsmålet som er «rasehatere»!

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Historiens dom

Hele den offisielle norske skinnhellighet har, presset av ugjendrivelige argumenter og forhåpentlig også av så menneskelige følelser som dårlig samvittighet, som en siste utvei nedkalt «historiens dom» over de onde gjerninger i 1945 og utover. Det er slutt med de tider da en frekt våget å stå frem og forsvare det grove politiske maktmisbruk som en freidig nok kalte et «retts»oppgjør. Nå gjelder det bare å skyve ansvaret fra seg, over på fremtiden.

Men naturligvis er det heller ikke nå den objektive histories dom urettens menn vil akseptere. På samme måte som professor Castberg av mangel på andre argumenter til forsvar for dette jøssingenes «retts»oppgjør i sin vande grep til det han kalte «seierherrenes rett», slik er det «seierherrenes historie» herrene nå vil innanne sin dårlige sak for.

Forsåvidt kan det ikke være grunn til å vente på den dom som denne historieparodi vil avsi, siden norske jøssingprofessorer med Skodvin i spissen forlengst har lagt frem denne historieskrivning som den autoriserte norske livsløgn hviler på, men som litet eller intet har med sannhet å gjøre.

Men det finnes tydeligvis en annen historiens dom enn den de lydige norske historikere river av seg på kommando. Her hjemme har vi sett glimt av den i innlegg i presse og skrifter av overlege Scharffenberg, som vel ingen skal beskyldte for å være «nazist» og dermed uten meningsberettigelse. Til det siste tør derimot regnes FOLK OG LAND, som på sin side har fremlagt en ugjendrivelig dokumentasjon som forlengst har begravet hele «seierherrenes historie» under kjennsgjeningenes tyngde.

Ellers er det nå kommet et tysk bidrag til den «historiens dom» som de norske urettens menn så iherdig påberoper seg. Men heller ikke det passer tydeligvis inn i den «historie» som presteres i det offisielle Norge. Og det er jo beklagelig for de herrer norske historikere siden boken, som heter «Norwegische Geschichte», er kommet på et uklanderlig nydemokratisk forlag og siden forfatteren, professor Walter Hubatsch ved universitetet i Bonn, tydeligvis hva kvalifikasjoner angår står fullt på høyde med de hjemlige historiestørrelser, hvis respekt for uretten tydeligvis er større enn for historien og for sannheten.

Dertil kommer da den lille pikante detaljen at professor Hubatsch ingenlunde har forfattet sin historie uten å studere herrene Skodvin, Steen og Kaartvedts merkelige historieresultater. I hvilken utstrekning han etter å ha lest disse herrers bemerkninger til boken har ladet seg villedet vet vi ikke, men tydeligvis har hans historiske samvittighet vært sterk nok til at han ikke har slukt alt.

Og så opplever vi da idag i hele den norske presse fra FRIHETEN gjennom DAGBLADET til AFTENPOSTEN en jammer uten like over en slik «skandale» som at den autoriserte jøssinghistorien som presses inn på alle skolebarn underkjennes på vesentlige punkter av den fremstående tyske historiker, slik som bl. a. Scharffenberg, Lord Hankey, Churchill og i all beskjedenhet FOLK OG LAND tidligere har gjort det. Professor Hubatsch nevner de britisk-franske angrepsplaner mot Norge. Han er høflig nok til å kalle den britiske sabotasje- og agenttjeneste for «den hemmelige militære motstand», men han sier på den annen side det som naturligvis rett og riktig er og som alle igrunnen vet, «at den tjente i sin målsetting mer russiske og britiske interesser enn norske». Og han skriver også om det han kaller en «tragisk splittelse av norsk ungdom» med Quislings SS-divisjon» kjempende på østfronten og på den annen side de norske styrker sittende borte i Canada og England. Til de norske angrep sier professor Hubatsch disse an-

Dødsfall

En trofast, gammel NS-mann i Narvik, Ottar Trældal er avgått ved døden vel 77 år gammel.

Efter å ha gjennomgått underoffiserskolen i Harstad begynte Trældal ved jernbanen, og ble etter eksamen fra telegrafskolen ansatt som telegrafist i 1919. I 1929 ble han ekspeditør, i 1940 fullmektig og i 1943 konstituert som stasjonsmester i Narvik.

Trældal var medlem av Nasjonal Samling helt fra 1933. I 1940 ble han kretsfører i en krets som omfattet 9 herreder. Da denne krets senere ble nedlagt fortsatte han som lagfører i Narvik lag, som under okkupasjonen hadde ca. 160 medlemmer. Han var også byens ordfører.

For dette ble han belønnet med 16 års tvangsarbeide samt hel økonomisk utplyndring! På toppen av det ble han snytt for en stor del av den pensjon han hadde opp-tjent.

Trældal holdt helt til det siste de gamle idealer høyt, og sluttet helhjertet og aktivt opp om arbeidet for rehabilitering av Nasjonal Samling og for revisjon av «retts»oppgjøret. Han var også en trofast venn av vårt blad.

*

Fru Sigrid Tindberg, Randor Tindbergs hustru, har også gått bort. Hun var fra Island og det var ikke vanskelig å se at hun stammet fra sagaøyen, høy, stolt og vakker som hun var. Hun var en varm tilhenger av Nasjonal Samling og av Vidkun Quislings kamp for en nordisk folkereising.

stendige ord, som både norske historikere og norske politikere burde legge seg på sinne: «Jeg var klar over at det kritiserte kapittel avviker fra norske synspunkter, men den siste krigs ømme punkter arter seg annerledes når man betrakter dem kjølig og efter et historisk mellomrum».

NESTE NUMMER

av FOLK OG LAND
kommer lørdag 15. juni.

Den internasjonale juristkommisjon om lovgivning og rettergang

Fra Geneve meldes: Den internasjonale juristkommisjon uttalte onsdag 15. mai at et nærmere angitt land kopiere de verste trekk ved stalinregimet i sine lover og sin rettergang. Angjeldende land er mer enn noensinne en politistat. Friheten er forsvunnet og rettferdigheten er blindet og lemlestet i dette ulykkelige land.

De tiltak som landets regjering har gjennomført, heter det videre, må kalle på den skarpeste fordømmelse fra hele den siviliserte verden — — —

Det verste ved loven, uttaler juristkommisjonen, er at den har tilbakevirkende kraft for de forbrytelser den omhandler, at regjeringen får makt til å erklære en hvilken som helst organisasjon for ulovlig, at myndighetene kan gå til arrestasjoner uten skjellig grunn, at bevisbyrden legges på de tiltalte, og at folk kan holdes i fengsel på ubestemt tid uten å bli stilt for retten.

En politistat kan neppe gå lenger enn dette. —

Sikter juristkommisjonens uttalelser til Norge? og loven med «tilbakevirkende kraft»

til vår beryktede «landsviklov»? og de utskeielser myndighetene anklages for, er det vårt såkalte rettsoppgjør juristkommisjonen tenker på?

Nei, det er Syd-Afrika-Unionen uttalelsene gjelder, ikke Norge, enda de passer vel så godt på det som gikk for seg her i 1945 og årene efter. En vesentlig forskjell er det imidlertid hva angår lovene med tilbakevirkende kraft. Antisabotaseloven i Syd-Afrika-Unionen som uttalelsene er myntet på, er fremlagt av landets lovlige regjering og vedtatt av landets lovlig valgte nasjonalforsamling etter ordinær demokratisk lovgivningsgang. — Landssvikloven ble derimot utarbeidet i dølgsmaal av en klikk politiske flyktninger i et fremmed land og strødd sand på av et ulovlig storting.

Landssvikloven med sin tilbakevirkende kraft, rettsløsheten og krenkelsen av de mest elementære menneskerettigheter, landets lover og konstitusjon er en sak som den internasjonale juristkommisjon snarest bør ta opp til vurdering og komme med en uttalelse om.

Chr. Waage sen.

Himmlers adjutant og danskene

Også den norske dagspresse har bragt meldinger om angrep rettet mot Himmlers tidligere adjutant, dr. Frauendorfer, som av Den Kristelige Speciale Union, søsterpartiet til dr. Adenauers parti og medlem av regjeringspartiet De frie demokrater, er innstillet til en viktig post i Bonn efter en stor politisk innsats i Bayern, hvor han hører hjemme.

Vår danske kollega REVISION, anstiller noen betraktninger omkring angrepene, som gjelder dette at han «hadde en ledende stilling i nazipartiet, som til-delte ham sine høyeste ordner.» REVISION bemerker hertil bl. a. at

«Naaja, saa høje Ordener som dem, ialt 37, som Kongen (den danske Regering) under Besættelsen hædrede de mest

Tannlege

MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54ANNELISE PAROW
TANNINNSETNING
Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 v. Lademoen kirke - Voldsminde

fremtrædende Nazister med, har Dr. Frauendorfer næppe modtaget af sin Regering eller «Nazipartiet». De danske Orde strakte fra Storkorslet med Diamanter til Göring og ned til Kommandørkorslet til Ritmester Schäffer, Føreren for det rigstyske nazistiske Parti i Danmark.

I samme Periode opfordrede den danske Regering højstaaende Embetsmænd som f. Eks. Amtmænd til at søge selskabelig Omgang med de militære og civile tyske Embetsmænd af højeste Klasse, altsaa Personer i Rang med Himmlers Adjutant, der maaske har nydt godt af Værtsskabet og Selskabeligheden».

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 43 33

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsvn. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

MALERARBEIDE OG RENGJØRING

UTFØRES

Henv. Miller - Tlf. 67 76 71

NARVIK 1940

«BYEN MED KANONEN»

C. Så kom 9. april

Da jeg gikk nedover til major Speldnes igjen, tenkte jeg bittert:

«Tidligere har det aldri vært snakk om gi meg frie hender og det fulle ansvar til å gjøre det som jeg mente var riktig.

Men nå. Nå når jeg på grunn av divisjonens stahet og ulykksalige disposisjoner er kommet i en fortvilet situasjon, nå er det ikke noe i veien for at jeg kan få det hele ansvar.

Denne gang ble ikke spasserturen min lang. Bare snaue hundre meter ned i bakken under regimentssjefsboligen, møtte jeg atter en flokk tyske offiserer og sammen med dem den tyske konsulen i Narvik, dr. Wussow. Rundt om oss stod tyske infanterister med maskinpistolene klare til skudd.

Konsulen kom frem og pekte på en offiser med røde renner i buksene:

«General Dietl, sjef for den tyske styrke».

Jeg gjentok mitt tidligere krav:

«Jeg vil anmode Generalen om å trekke troppene ut av byen straks. I motsatt fall skyter vi».

Så sa generalen:

«De må ikke la det komme til blodsutgydelse. Her går en divisjon iland. I dette øyeblikk har vi besatt Danmark, Oslo, Arendal, Kristiansand, Stavanger, Bergen og Trondheim. Deres to panserskip er senket. Vi har besatt Deres ekserserplass Elvegårdsmoen. På havna ligger 10 torpedojagere og lengere ute i fjorden ligger 2 slagskip.

De har ingen sjanser.

De må ikke skyte».

Jeg tok en oversikt over situasjonen. Ovenfra regimentsboligen hadde jeg sett at begge panserskipene våre var borte, mens en hel del fremmede krigsskip var kommet isteden.

Jeg hørte ikke noen skyting.

Maskinkanonbatteriet, den 7,5 cm kanon, blokkhusene og posteringen måtte altså være satt ut av spillet. Likeledes hele kaptein Langlos styrke, altså kp. 2.

Tyskerne rykket på bred front gjennom byen. Deres forreste avdelinger var allerede i linjen regimentssjefsboligen — brua — torget — husene høyt oppe i bakken på den andre siden. Jeg så en sluttet avdeling marsjere over torget og opp gjennom gaten til jernbanestasjonen.

Byen var i virkeligheten allerede besatt. Den oppgave jeg sto overfor var altså å kaste ut av byen en overlegen tysk styrke, som var støttet av ti torpedojagere, der lå så langt inne på havna at de også med sine mitraljøser kunne nå over hele byen. Og til min disposisjon hadde jeg bare 2 kompanier, kp. 1 og kp. 3, og to tropper mitraljøser. Kaptein Langlos kp. 2 kunne jeg ikke regne med, da de var fordelt på blokkhus og posteringer, og således allerede var bak den tyske

frontlinje. Bataljonens stabskompani var enda ikke kommet over fra Øyjord. (Det ble forresten tatt av tyskerne da det ombord på ferja kom til Vassvik).

Rundt meg gikk de troverdige guttene fra Inn-Trøndelag med 48 dagers rekruttskole for mange år siden, og med sin «utdannelse» i vannkjøring og snøbrøyting de siste ukene. Jeg tenkte på bataljonens befal, for en vesentlig del eldre folk, som ikke hadde hatt skikkelig militær utdannelse på år og dag. — Jeg tenkte på mine bra artillerister som nå sto bak et skrøpelig lite stålskjold ved sin 7,5 cm kanon, og tittet på 10 tyske torpedojagere med tilsammen 50 hurtigskytende 12,7 cm kanoner i panserkasematter og betjent av verdens dyktigste kanonerer. — Jeg tenkte på våre to panserskip som tross sine 21 cm kanoner i pansertårn ikke hadde klart å stoppe tyskerne. — Og jeg fant situasjonen håpløs. Jeg så ingen sjanser. — Byen var allerede besatt. Det var ingen som helst mulighet for å hive tyskerne ut. Bataljonen hadde jo allerede bevist at den var ubrukbar til en slik oppgave.

General Dietl ventet.

Kjerringene som var kommet ut på gata og sto med hendene over magen, de ventet også. — Og Narviks unger som var møtt frem i masser til alle tiders kinoforestilling, snøt seg i fingrene — og ventet.

Jeg bøyde meg for kjennsgjerningene:

«Jeg overgir Narvik».

Så gav jeg major Omdal ordre om å samle avdelingene og ta inn all ammunisjon, hvorpå jeg gikk opp på regimentskontoret og meddelte til divisjonskontoret i Harstad at Narvik var overgitt. Jeg ringte til general Fleischer i Finnmark og fortalte det samme.

Resultatet av dette var at divisjonssjefen erklærte meg for avsatt, likesom han ga major Omdal ordre om å arrestere meg.

Omdal som selv var krigsfange gjorde ikke noe forsøk på det, men svarte bare:

«Det er ikke lett for den ene krigsfangen å arrestere den andre».

Averter i «Folk og Land»

Dødsdans i Prag

En roman om pragerrevolusjonens dager

i 1945

«Hvor lenge tror du pappa vil være død?» spør den lille piken.

Lilly husker plutselig på soveværelset med foreldrenes blå ansikter. Hittil har hun ikke hatt tid til å tenke tilbake og hun tror forresten egentlig ikke at alt det som har hendt siden fredag virkelig er sant. Det finnes jo slike drømmer som er så fryktelig lange og forvirrede, men så våkner man endelig opp og alt er som før igjen. Men nå i skjulestedet her i kjelleren presser alt sammen seg opp i bevisstheten, alt er så tydelig og trøsten med drømmen holder ikke lenger for den fryktelige virkelighet. Og Lilly gråter uhemmet.

«Du behøver da ikke å gråte slik», trøster den lille piken henne og presser ansiktet mot vindusglasset som skiller dem. «Pappa vil sikkert ikke være død lenge, han må jo pa arbeide».

«Han er sporvognsmann», avbryter den lille broren henne. «Vet du hva? Kom med oss, så skal vi vise deg pappa!»

«Ja, kom til oss», sier den lille piken innsmigrende. «Kom hjem, hjemme kan vi leke med dukken min».

«Er det langt?» spør Lilly usikkert, bare for å si noe. Det ville naturligvis være storartet å leke i et kjøkken, men gardistene —

«Vi bor jo like ved siden av! Lukk opp vinduet og kryp ut!» maser gutten.

«Men jeg er ikke — — det er en til her! Jan, vet du? Skal han også bli med? Og uten å vente på svaret skyver hun seg gjennom vinduet. Jan må etter enten han vil eller ikke, for han tør ikke bli igjen alene i den mørke kjelleren. Kvinnene snur seg og ler.

«Jo, dere ser nydelige ut, svarte som djevler! Marsj hjem og vask dere!»

Lilly neier høflig og vil forsvinne så hurtig som mulig, hun må imidlertid se på det lille alteret som står like ved inngangen ennu engang. På en trekasse med en

duk smykket med en mann, som spiser en bolle, i rødt korsstingbroderi, står en ølflaske med et brennende lys, en billig vase med et par sørgmodige jasminblomster og en sparegris. På veggen henger et bilde i en slitt ramme. Det er et fotografi av en leende sporvognsmann. Derunder er festet et blad av et skolehefte med to tegnestifter. På sedlen står det med håndskrift:

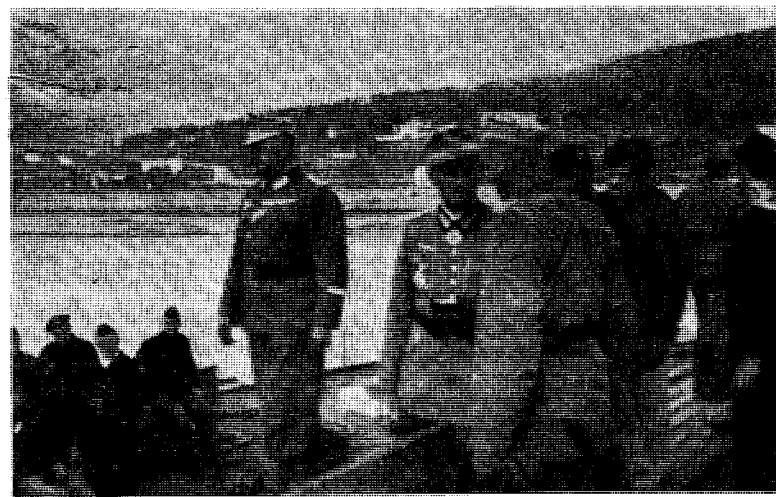
«På dette sted falt i kamp for sin elskede by sporvognsmann Pavel Koval, 35 år gammel. — Forbannet være hans tyske mordere. Han efterlater seg enke og to små barn. Vi ber om bidrag, da vi er helt uten midler. Vær så snill å legge pengene i sparebøsssen. — Hvil i ro, du uforglemmelige helt!! — Husets leieboere».

Gutten tar opp sparegrisen og svinger den frem og tilbake. «Det klirrer bra inni», sier han stolt.

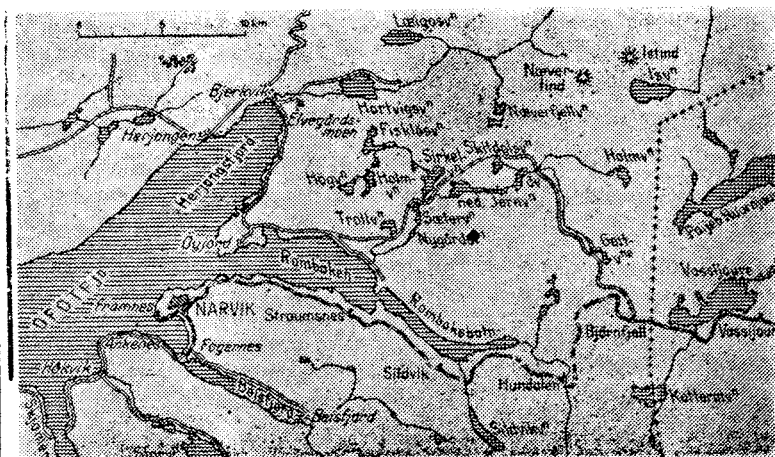
«Pappa vil gjøre store øyne over at vi har så mange penger!» jubler den lille piken.

Så går de. Foran gutten med Jan, bak ham piken med Lilly. Sporvognsmannens leilighet er i første etasje. Tilhøre ved utgangsdøren er det en dryppende vannledning, tulvenstre en åpen klosett-dør. Gutten stormer inn i leiligheten, Lilly og Jan hadde ventet først å komme inn i en entre, men man kommer rett inn i kjøkkenet. Halvparten av gulvet er hvitkurt, bøtten og skurekosten er fremdeles der hvor hustruen nettopp lå på knærne da man bragte henne den døde mann. En blåmalt, gammel-dags skjenk står mellom de to vinduene, ved siden av kakkelloven er et bord. På veggen rett overfor står en sofa med et blomstret trekk. Der ligger han, sporvognsmannen. Hodet, som er forbundet med et håndkle, hviler på en pute med nyvasket, hvitt trekk, på brystet mellom de gule hender

(Forts. s. 8)

Konsulen pekte på en offiser med røde renner i buksene: «General Dietl, sjef for den tyske styrke».

Ta vare på dette kartet også til fortsettelsen i neste nummer.

Quislings lære og politikk

III. Det økonomiske prinsipp

1. INNLEDNING

En absolutt nødvendig samfundsreform er at kampforholdet mellom lønsmottagerne og produksjonsmidlenes eiere opphører og at det istedet blir et samvirke. Både eierklassen og arbeiderklassen må arbeide sammen. Men dette kan ikke skje ved at arbeiderklassen opphever enhver eiendomsrett til produksjonsmidlene og lar sine ledere overta all produksjonen ved å innføre statsdrift. Det kan heller ikke skje ved at eierne betrakter arbeiderne som en vare som blir underkastet loven om tilbud og efterspørsel.

Arbeiderklassen og eierklassen må bringes til å samvirke ved at representanter for begge grupper opphøyes til en fjerde statsmakt, et Næringsting.

I dette Næringsting skal eiere og lønsmottagere sammen utbygge landets næringsdrift og økonomi. Dette ting skal også lovfeste retten til å eie produksjonsmidler både for staten, kollektiver, og enkeltpersoner, og utarbeide en lov for eierrett og arbeiderrett, — en Arbeidets lov.

Dette at representanter for eierklassen og arbeiderklassen samles i en forsamling som får status som statsmakt, er Quislings idé. Det er det solidariske samfund.

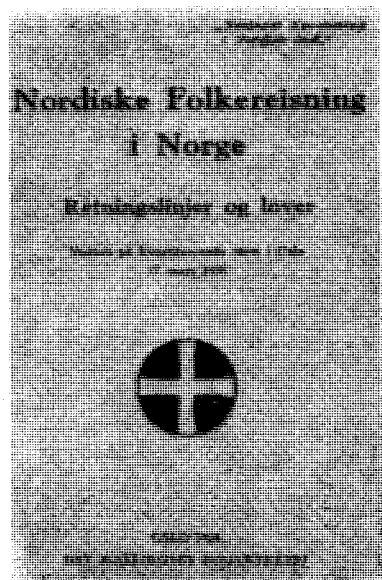
Representantene til Nær-

ingstinget skal velges av næringslivets menn gjennom sine bransjer.

Quislings nye system er samindividualistisk. Det forener privat initiativ med samarbeide og kontroll. På dette system passer det som Quisling så ofte sier: «Livets historie viser at all utvikling beror på forening av frihet og forskjell med fellesskap og organisasjon». Eller om man vil: kapitalismen er tessen, sosialismen antitesen mens Quislings lære er syntesen,

2. KRITIKK AV SOSIALISMEN

I «Russland og Vi» har Quisling et kapittel som omhandler det økonomiske om-

råde. Han skriver her:

«Det som karakteriserer marxismens økonomiske system er velkjent. Det er 1) samfundets konfiskasjon av alle produksjonsmidler. 2) Samfundsmessig produksjon og fordeling. 3) Opphevelsen av private tiltak og den private konkurranse. «Det virkelige kjennetegnende for det marxistiske system kan vi derfor også se deri at den politiske makt — staten — driver den økonomiske virksomhet i samfundet». — «Så godt som all industri i Russland — drives som aksjeselskaper eiet av staten og organisert i truster og syndikater under et regjeringsdepartements overledelse».

Om handelen skriver Quisling at den «for størstedelen er på det offentlige hender. Utenrikshandelen som bekjent helt statsmonopol».

Om finansvesenet sier han: «Privatbanker finnes ikke mer i Russland».

Om jordbruket skriver han:

«Det nye system går ut på følgende: 1) Kjempemessig utvidelse av organisasjonen av statsgoder. 2) Samling av de små og splittede bondebruk i store sambruk (kollektiver) hvor man skulle nyttiggjøre seg moderne maskiner og driftsmetoder».

Quisling samler sin kritikk av dette sosialistiske systemet under et avsnitt som han kaller: «Kapitalisme, eller sosialisme?»

Han skriver her:

«Jeg vil anføre fem hovedpunkter som livet i Russland lærer en og som har like stor gyldighet for andre land som for Russland, og for kommunisme som for sosialisme.

1. Den økonomiske ufrihet ved sosialismen og all denne tvangs uheldige og utålelige følger for individ og samfund».

2. «Dette at vil man ha en ting ordentlig gjort, må det være enhet i ledelsen». — «Men i de kommunistiske skoler i Russland lærer barna å løse sine oppgaver i fellesskap».

«Og med hensyn til ansvaret ser vi hvorledes de som er satt til å lede næringslivet i Russland svinger mellom ytterlighetene, mellom ansvarsløshet og nu gjerne frykt for ansvar».

3. «En videre som det synes nødvendig følge av det sosialistiske system er en utrolig utbredt, ufruktbar og anmassende byråkratisme».

4. «De fordervelige følger av at næringslivet gjennomtrenges av politikk».

«Det er som om alle pro-

Forts. side 6

Ett dygn i Berlin 1943

Av Vera Lindholm i Wärendsbladet.

Berlin den 30/31 mars 1943.

Genom den halvöppna dörren från vardagsrummet strömmade tonerna av Beethovens: «An die Freude» (Till glädjen) in i barnkammaren. Jag kunde från min säng se hur far pysslade med sina frimärken och mor virkade en trasmatta. Musiken smekte min uttröttade hjärna. — Det var mer arbetsamt än vanligt för mig i skolan nu före vårbetygen. — Nej, inte tänka på den förhatliga skolan, jag lät mig vaggas av tonerna och texten — båda skapade av stora mästare: Schiller och Beethoven.

Ett skärande ljud blandade sig plötsligt med musiken samtidigt som hela huset skakades av en explosion. Yrvaken stirrade jag förbluffad på den breda sprickan i väggen bredvid sängen som spred sig över taket. Med ilfart klädde jag på mig. Mor tog hand om min bror och far gick upp på vinden för att se efter om något brann.

Som luftskyddare för hela kvarteret hade han inte mycket tid att tänka på sin familj.

Ingen av oss sa ett ord, vi var alldeles för häpna över att flyglarmet och bomben kom samtidigt. Själv var jag inte glad åt att gå ned i källaren. De flesta kände väl en viss trygghet där, men jag kände mig bara instängd och hjälplös. Även värken i mina ben, som jag alltid fick i källaren, gjorde att jag helst ville gå med far på ronderna kring kvarteren.

När flyglarmet tystnade blev det hotfullt stilla ute. I trapporna sprang innevärnarna ner till källaren. Vi hyrde en lägenhet högst upp på fjärde våningen, och vi hade därför lång väg till skyddsrummet. Skämtsamma ord och vitsar uteblev den här kvällen. Det är första gången som kriget gör sig märkbart på ett påtagligt sätt i Berlin. Ingen panik,

Forts. side 6

ARGENTINABREV TIL FOLK OG LAND — —

Fort. fra side 1

neil!» Det het i denne artikkel bl. a.:

«Hundre mann i kamp en hel eftermiddag mot en fire ganger så sterk overmakt, bedre utstyrt og støttet av flystyrker, har skrevet en side i historien om de siste begivenheter med et generøst overskudd av mot».

Det dreier seg her om kommunikasjonsbataljonen i City Bell, som fikk ildåpen 2. april. Selv opplevet Deres korrespondent, som altså nå også direkte er blitt «krigs-korrespondent» disse begivenheter slik:

2. april 1963, kl. 10,30 for-

ling: «En solid og byggende alle nøye forbundet med hverandre, og tilslutt løp de i virkeligheten sammen i en mektig strøm, som vi kan kalle den anglojødiske verdenskapitalisme».

4. DET NYE SYSTEM

Ut fra denne kritikken over sosialismen og kapitalismen, reiser så Quisling sitt nye økonomiske system.

Han forener økonomisk individualisme med økonomisk samvirke, individualitet med fellesskap, i sitt nye statsorgan, Næringstinget, og i en ny lov, Arbeidets lov.

I sin lille brosjyre Nordisk Folkereisning, som kom ut i Oslo 1931 kommer Quisling inn på sitt nye økonomiske system og skriver:

«Vårt standpunkt er i sin alminnelighet at fri utfoldelse av næringslivet og det private tiltak er den mest effektive metode på det økonomiske område, og at det offentliges økonomiske virksomhet bør innskrenkes til et minimum. Men det offentliges medvirken er bl. a. nødvendig for en mer planmessig regulering og stimulering av næringslivets utvikling således at der sikres en sunn og jevn økonomisk fremgang og en bedre utnyttelse av våre naturlige muligheter og vårt høytstående menneskemateriell».

«Borgernes mest vitale interesser angår deres livsstilling som tillater dem å sikre sin egen og sin families eksistens. Det er derfor klart at profesjon og fag blir grunnlaget for viktige sammenslutninger og organisasjoner».

I nøyeste sammenheng med dette nevnte spørsmål står det nevnte brennede spørsmål om etablering av et bedre samarbeide mellom de enkelte ledd i samme næringsvei, i særdeleshet mellom kapital og arbeide. Et virksomt og organisasjonsmessig middel hertil vil være opprettelsen av næringsråd for de forskjellige næringsveier, sammensatt av representanter for kapital, ledelse, funksjonærer og arbeidere».

I et opprop til norske ar-

middag blir det meldt i radio at gorillaenes marinestyrker, som har besatt hele La Plata, er på vei til City Bell, hvor de militære er underlagt en legalisisk ledelse, den såkalte blå kommando. Gubernøren og hans ministre holdes fanget av opprørerne i regjeringspalassets bibliotek i La Plata. Provinsradioen, som er i opprørernes makt, oppfordrer annen kommunikasjonsbataljon i City Bell til å overgi seg under trussel om øyeblikkelig bombardement i motsatt fall. Befolkningen i City Bell får beskjed fra opprørerne om å

beidere i 1936 skriver Quisnasjonal arbeiderpolitikk som kan fremme arbeidernes og det heles interesser. Et solidarisk norsk folkesamfund, bygget organisk på arbeidslivets grunn i laug bestående av arbeidsgivere og lønsmottagere, uten klassemotsetninger og partier, og med rett og plikt til arbeid for enhver.

En arbeidets lov som verner bedriftene, funksjonærer og arbeidere mot misbruk, fastsetter arbeidsgiverens og lønsmottagerens rettigheter og plikter, deres innbyrdes samarbeide og bestemmer hvorledes interessetvister i arbeidslivet skal avgjøres på fredelig vis».

I en tale 25. september 1942 sier Quisling:

«Vi bringer det viltvoksende liberalistiske og marxistiske organisasjonsliv på kultur-, nærings- og arbeidslivets områder inn i legaliserte former og under statens kontroll, slik at de kan bli ordnede nasjonale funksjoner i samfunnslegemet og ikke kjempende selviske gruppeorganisasjoner».

«På næringslivets område er det likeledes vår hensikt å organisere et næringsting av representanter for de forskjellige næringsorganisasjoner og delegere til det visse næringspolitiske oppgaver».

5: SAMMENFATNING

Quislings idé er å forsone kapital og arbeide ved å opphøye begge til en statsmakt som han kaller et næringsråd eller et næringsting, og ved å utarbeide en arbeidets lov. Denne arbeidets lov skal bestemme rettigheter og plikter for både statsbedrifter, kollektive og individuelle bedrifter og deres arbeidere

Denne idé er like aktuell idag som den var da Quisling utformet den.

Samler man så disse tre store prinsipper, det religiøse, det nasjonale, og det økonomiske til en enhet, så får man Quislings lære: Et idealistisk nasjonalt og solidarisk folkesamfund som omfatter både Russlands og Europas folkeslag.

Orvar Sæther.

evakuere. Hos oss og hos samtlige naboer, 10 kvartaler fra kaserneanlegget tas orden ikke til følge. Hvor skal man også ta veien — — Tre opprørsfly har fløyet over området i lav høyde fra grålysningen av. De stryker rett over TV-antennen, retter seg opp med en skjærende lyd og sirkler videre.

Den første bomben som faller og eksploderer ved middagstid, får det til å gå kalt ned over ryggen på meg. Jeg ser for meg som i en visjon at dette er alvor — kanskje slutten på vårt liv i Argentina. En forfeilet bombe eller et nedskutt bombefly, og vi kan ligge begravet under husets ruiner som et trist bevis på hatets makt i det Herrens år 1963. Var det det skjebnen hadde sendt oss den lange vei fra Norge til Argentina for?

Operetterevolusjonenes tid er forbi.

Den romantiske revolusjonskomedie har langsomt måttet vike plassen for den virkelige borgerkrigs spøkelse i dagens Argentina. Det er slutt med de tider da revolusjonen ble utført av barteprydete indoamerikanere, som med fanatisme i blikket under bredbremmede hatter skyter skudd på skudd i luften, stormer eksotiske palasser og henger presidenter på løpende bånd i nærmeste og mest romantiske palmetre, med påfølgende Fiesta i herlighet og glede.

Revolusjonen i Argentina idag er død og alvor, skitt og blod, tårer og ruiner — rykende grushauger, forvridde jernrester av noe som engang var stridsvogner og fly. Den er mødre og kjæresten og alle oss andre som gråter over «los muchachos» hvis liv og fremtid settes på spill i fedrelandets navn. Den er også en regimentsjef som vasser i lik og skitt på den tidligere så pertentlige kaserneplassen, som knytter neven i avmakt og skriker innett: «helvetes horebukker!» mot fienden mens tårene ruller ned over kinnene på ham. Alt dette og meget mere er revolusjonen.

Det andre bombenedslaget vekker meg av mine funderingen, og min natur fornekte seg ikke. Det første øyeblikks nervøse reaksjon er sporløst over. Med transistorradioen under armen klatrer jeg hurtig opp på taket av huset, hvorfra jeg har den beste ut- og oversikt over det som foregår på krigsteatret.

Militære lastebiler med infantenes de marina marsjerer opp langt Camino Belgrano. De stiger av på bussholdeplassen ved Vertshuset Venecia, der en idyllisk elv renner forbi tett omgitt av grønne trær med hengende grener. Derfra går opprørsavdelingene til angrep mot det

område som forsvarer av annen kommunikasjonsbataljon. Denne diponerer på grunn av sin spesielle oppgave ikke over det nødvendige utstyr for en motoffensiv. Størsteparten av guttene har bare en minimal tjenestetid bak seg. Av våpen har de bare noen få mitraljøser til rådighet og Mausegeværer fra 1909. Bataljonssjefen sender nybegynnerne bort og beholder 100 mann hos seg i kasernen. Marinens fly fortsetter bombardementet og en heftig mitraljøseduell innledes. Den pågår helt til mørkets frembrudd.

Efter flere timers kamp forlater bataljonen kaserneområdet og tar stilling ute i selve byen, hvor alt er tomt og forlatt. Ikke en sjel er tilbake i de tomme gatene og luksurvillaene ser spøkelsesaktige ut i de evakuerte boligstrøk, som rystes av drønene. Et fly slipper en bombe midt på Plaza'en og merker stillingen til de soldater som kjemper fra hus til hus med knitrende mitraljøsesalver. En av bataljonens offiserer hever sin mitraljose mot et fly og får tydeligvis treff. Det høres en uregelmessighet i motorduren, maskinen setter kursen mot La Plata og forsvinner ut av syne vekk fra slagfeltet.

Langs de to veiene som fører til og fra La Plata kommer det nå flere marineinfantes i en omringningsbevegelse. Opprørerne fra den nærliggende Parque Pe-reyra faller samtidig bataljonen i ryggen, og ringen er sluttet. Størstedelen av soldatene fra annen kommunikasjonsbataljon slår seg imidlertid igjennom sirklen og kan efter en lang marsj tilfots slutte seg til kolonnen av Sherman-tanks som er kommet til undsetning fra Campo de Mayo under personlig ledelse av selveste garnisonsjefen, general Lanusse.

Klokken 22 blir vår lille by påny slagfelt da general Lanusse kommer med 80 stridsvogner fulgt av 200 mann. Kort før ankomsten skjøt de ned et opprørsfly. Det ligger et sted ute på campen og brenner. Fire marinefly kaster lysbomber over de blå troppekonsentrasjoner og går derefter til voldsomt angrep. Lanusses medbragte antiluftskyts svarer på utfordringen. Hundrevis av røde lysprojektiler pløyer pipende gjennom luften over tretopper og hustak i den månelyste aften. Det er nå livfarlig å følge forestillingens gang utendørs. Kuler, raketter, bomber og granater eksploderer med dumpe smell, mens projektilene slår ned overalt. En må gå i deknning for å redde livet. Men det får ikke hjelpe, en opplever tross alt ikke historie på nært hold hver dag, selv

ikke i Argentina!

En time holder det på. Med ett blir det påfallende stille. Ikke et fly, ikke ekkoet av et enslig skudd. Ingen annen lyd enn høye stemmer før natten igjen fylles med duren fra stridsvognene som mektige og truende ruller inn til La Plata og videre sydover med en flyktende motstander foran seg.

Så er den lokale krig over for vårt vedkommende. Krig i 1963!

På de norske gatestenene (som kom hit ned i seilskute-tiden) på Camino General Belgrano har det flytt ungt, argentinisk blod.

***

Det er fremdeles for tidlig å si noe bestemt om situasjonen i Argentina efter den siste blodige revolusjon. Forskjellige fraksjoner av konservative og nasjonalistiske tendenser trekker hver sin vei innen den seirende blå kommando, og knappe 60 dager før valgene svever man fremdeles i uvisshet om hvorvidt de vil komme til å finne sted eller ikke.

14 dager efter «firedagerskrigen»s slutt er det fremdeles alarmberedskap ved politiet og hos de vepnede styrker. Troppeforsterkninger blir trukket inn til Buenos Aires fra det indre av landet, og de militære ministre sitter daglig i timelange konferanser med de toneangivende generaler og den nye innenriksminister, general Henrik Rauch fra den blå kommando, for tiden representanten for den virkelige regjeringmakten bak «dukke»presidenten Guido. Det rår absolutt taushtet omkring disse forhandlinger, men det er ingen hemmelighet at det er landets konstitusjonelle være eller ikke være som er hovedspørsmålet under diskusjonene, og at meningene er meget delte.

Et av den nye innenriksministers første og mest oppsiktsvekkende tiltak var å gå til arrestasjon av ca. 40 kjente menn, hvorav den første gruppe representerte Argentinas mest beryktede økonomiske forbrytere, notoriske storsmulgere, «svarte» forretningsfolk, d.v.s. bedragerer i stor stil, samt høytstående regjeringsfunksjonærer og andre som ved svindel og korrupsjon har kunnet berike seg ulovlig i ly av sine forbindelser med regjeringen Frondizi. Den andre gruppen består likeledes av kjente personer, intime venner og rådgivere av dr. Frondizi.

General Rauch, som efter septemberrevolusjonen har vært sjef for statens etterretningsvesen hevder å være i besiddelse av et overveldende materiale, som beviser at den sistnevnte gruppen

(Fort. s. 8)

Dagbladet gjør storreklame -

Fort. fra side 1

takke FOLK OG LAND for det gode salget av bøkene sine i Norge. På kontoret sitt har han flere eksemplarer av avisen. Han har hørt at den skal ha et opplag på 26.000 eksemplarer. De norske frontkjempere på østfronten var spesielt tapre og gode kamerater. Han kan ikke forestille seg at de ikke dannet en elite i den norske befolkningen. Det var imponerende at hele 6.000 meldte seg frivillig i et så lite land, sier han».

Bladet nevner så, som foran nevnt, at Cramer trass i den etter korrespondentens mening «slette litteratur» han utgir, virket personlig sympatisk. Han har tydeligvis også forbauset bladet ved sin åpenhet og frimodighet, for det skriver::

«Med den største elskverdighet tar han imot en utenlandsk gjest som han med god grunn kan mistenke for ikke å ha så mye til overs for forlagsvirksomheten hans».

Og videre heter det at «Cramer tror åpenbart at han arbeider for en god sak. Men journalister er dessverre ikke

objektive bestandig, sier han. Forlaget hans har jevnt over dårlig presse i Vest-Tyskland.

Den katolske kirke motarbeider ham også. Noen bokhandlere laget hele utstillingsvinduer med Waffen-SS-serien, men da hendte det at prester kom innom og advarte dem i all stillhet: De risikerte å miste katolske kunder(!)».

Såvidt DAGBLADETS reportasje i forbindelse med den nye serien av uhyre interessante og leseverdige bøker omkring innsatsen til Waffen-SS under krigen.

FOLK OG LANDS BOKTJENESTE fører, som før meddelte hele serien. Vi nevner spesielt de to bøkene av Otto Skorzeny: «Lebe gefährlich» og «Wir kämpften — wir verloren», som koster kr. 20,— pr. stk. fritt tilsendt mot forskuddsbetaling over postgiro 164 50. Det er solgt mange eksemplarer gjennom BOKTJENESTEN alt, slik som forleggeren forteller DAGBLADET, og det burde være en selvfølge at hver eneste tidligere frontkjemper som forstår såpass tysk at han kan lese en tysk bok sikrer seg disse bøkene.

KRIGSFORBRYTELSEN I DRESDEN

Englands grufulle krigsforbrytelse da flyktningebyen Dresden ble lagt i grus av angelsaksiske fly forsetter å plage samvittigheten hos den anstendige del av britene Vi har nevnt før at blant andre Lord Hankey reagerte voldsomt mot dette og det er ikke mange ukene siden den britiske avis SUNDAY TELEGRAPH omtalte saken i en artikkel med den betegnende tittel «Penitence» (Anger). Men så ble da selv etter de meget beskjedne engelske oppgaver 135.000 mennesker drept ved luftangrepet på Dresden, mens atombombangrepet på Hiroshima, som har vakt slik avsky i verden ikke krevet mere enn 71.000 ofre. Dresden var som nevnt overfylt av flyktninger og var helt uten luftforsvar. Vi har tidligere detaljert beskrevet de redsler som utspillet seg da britiske og amerikanske fly i tre bølger feiet inn over byen og lot kvinner og barn, gamle og invalider omkomme i et inferno av ild og bomber. Slik som en i Norge henviser det til historiens dom å beriktige de grufulle rettsforbrytelser fra 1945 og utover, slik gir «angeren» i England over krigsforbrytelsen i Dresden seg ikke utslag i krav om

let de dansende soldatene der oppe i-trekronene, døden som der utenfor alltid hadde det samme blodige og blodløse ansiktet — døden er i dette fattigslige kjøkken en virkelig, dødsens sørgelig død, som likevel har noe av livet ved seg. Slik som kvinnen, som ikke kan gjøre mere for sin mann enn å pusse skoene hans, sitter så rolig der, uten skrik, uten tårer, slik som mannen, som ikke kan gjøre mere for kvinnen, ligger der så rolig og stirrer — ja, han ser på, for øynene hans er bare halvt lukket — dette er for meget for Lilly. Det er meget verre enn dødsammeret og gardistene, og det er ingen, ingen mere som vil hjelpe henne, for de er alle sammen døde. Men noe må en gjøre, hun må selv gjøre noe. Og for annen gang siden fredag kryper hun sammen som et dyr foran angsten og smerten. Barna ved siden av ler, vekkeruret på skjenken tikker ensformig, børsten farer hen over skoene — risj, rasj, ja, slik var det en gang — riktig, slik sa penslen med den røde farve dengang på Altstädter Ring. Den røde farve, den var ikke vakker, stygg var den. Senere har alle mennesker vært slemme. Nei, nei ikke alle, den høye blonde mannen var ikke slem, hvem han nå var — — —

straff over forbryterne, slik som det kreves over hver lille tyske krigsforbryter. En konstaterer bare at hendelsen «gir årsak til evig anger, men hvem som skal angre forblir et mysterium». Vi noterer ellers at SJØFARTSTIDENDE i en melding fra London av Per Bang nylig utførlig omtalte både den grufulle krigsforbrytelsen i Dresden og dagens dådløse «anger».

DET FORFULGTE ISRAEL

Vi har funnet meget godt stoff til denne spalten i DEUTSCHE WOCHENZEITUNG denne gangen, blant annet om Israel og araberstatene. Det heter således at den egyptiske FN-delegerte Mohmoud Riad har beskyldt Israel for å forbedre fremstillingen av massetiltingjørelesvåpen. Ellers er det i Kairo avslørt en spionasje-liga. To studenter og en fjernsynsfotograf er blitt arrestert som israelske agenter, som har sendt militære opplysninger og også økonomiske til utlandet. I alt oppstyret omkring de tyske raketketter i Egypt, kan det ha sin interesse å notere at Frankrike har levert et ukjent antall av de mest moderne franske jettfly «Mirage III C», som har en hastighet av to ganger lydens, til Israel. Det stakkars forfulgte Israel, som bare tenker på forsvar, erklærer i den forbindelse at med disse uskyl-dige «forsvarsvåpen» kan ethvert mål i det nære østen nåes.

DER SOM HER

Kamerat Mayr, forbundsformann i det tyske jern- og metallarbeiderforbund sier om ungdommen idag at 60 % av den vesttyske ungdom av idag er uten enhver politisk interesse.

HEMMEG BREV-POLITIKK

De to tjuer som nappes om Europa, Mr. Kennedy og Kamerat Krustsjov har siden slutten av forrige år allerede utvekslet 7 personlige brev,

Argentina-brev — —

Fort. fra side 7

har konspirert aktivt for å fremkalle en marxistisk-leninistisk maktovertagelse. Det interessante ved saken er at samtlige personer fra begge disse grupper har det til felles at de tilhører det utvalgte folk, hvorfor det naturligvis i en viss presse allerede har hevet seg røster med beskyldninger om antisemitisme og nazistisk innflydelse. Mannen i gaten har derimot reagert på nyheten med stor tilfredshet. A. S.

fortelles det i diplomatiske kretser. Bare ett av dem, om Kuba-handlen, er blitt offentliggjort.

FRU v. BARÉNYI FÅR RETT

I flere artikler i FOLK OG LAND har som kjent forfatterinnen Olga v. Barényi pekt på det dobbeltspill som drives av den amerikansk-drevne radio Free Europe i München. Nå har den bayerske innenriksminister Heinrich Junker tydeligvis kommet til samme resultat, for han sier i et intervju med NEUE RUHRZEITUNG: «Hele personalet i denne fra amerikanske kilder finansierte sender er en tilleggsbelastning, som en ikke kan få bukt med ved hjelp av normale rettsstatlige midler».

PROLETARER IMELLOM

Lederen for det britiske Labour Party, Hugh Gaitskell, som døde i januar, etterlot seg en formue på ca. halvannen million kroner. Han var altså den reneste Trygve Lie.

BUSINESS MED HISTORIE

Den amerikanske sans for business fornekter seg ikke. Dokumenter fra den tyske overkommando som ble bortført under Eisenhowers «korstog» ble nylig solgt ved auksjon i New York for ca. 40.000 kroner! Aktene skildrer krigssituasjonen fra april 1945 og inneholdt blant annet håndskrevne notater av Hitler, Himmler og Göring.

FORBUNDETS KONTOR

i Kierschows gt. 5, Oslo er åpent alle hverdager undtatt lørdage fra kl. 10 til 15. Sekretæren treffes bare onsdag — torsdag og fredag i hver uke mellom kl. 11 og 15. Telefon 37 76 96.

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 32 14

Ekspedisjonstid alle hverdager undtatt lørdage kl. 10-15. Redaktør Melsom treffes onsdag - torsdag og fredag kl. 11 til 15.

Abonnementspriser:
Kr. 36,— pr. år, kr. 18,— pr. halvår i Skandinavia. Utlandet: Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår. — I nøytralt omslag innenlands:
Kr. 46,— pr. år, kr. 23,— pr. halvår.
Løssalg kr. 0,85.
Annonsepris kr. 0,40 pr. mm og spalte.
Bruk postgironr. 16 450.
Utgiver A/L Folk og Land

Dødsdans i Prag

(Fort. fra s. 4)

en bukett hvite syriner. Ved siden av ham, tett ved føttene, som er iført støvete snøresko, sitter en kvinne med svart hodetørkle og rører med en gammel tannbørste i en blikkeske med skosverte.

«Mamma, det er så mange penger til pappa i grisen!» roper den lille piken helt borte fra døren.

Kvinnen hever ikke engang hodet og skyver omhyggelig en avis under bena på sin mann. Forsiktig farer hun med en fuktig fille over den venstre sko for å fjerne støvet. Begge barna hennes kommer nærmere, setter seg på huk på gulvet og ser nysgjerrig på.

«Pusser ikke pappa skoene sine selv idag?» sier den lille pike undrende.

«Han er jo død, din dumpap», belærer broren henne. «Mamma, vi vil gjerne ha kaffe! Og så vil vi leke etterpå. De er blitt med oss, se!»

Kvinnen, som nettopp smører skosverte på skoene med tannbørsten, snur på hodet. Ved oven stå to svarte, jammerlige skikkelser. I Lilly's ansikt lyser bare de blå øynene, Jan har lukket øynene, og ned over kinnene hans renner to små bekker. Kvinnen legger tannbørsten på avispapiret, reiser seg langsomt og går enda langsomme hen til dem. Lilly kan ikke se øynene hennes, kvinnen har trukket det svarte tørkle langt ned i pannen, men hun forestiller seg med gru hvorledes øynene ser ut,

harde og fulle av raseri og hat, man har jo drept mannen hennes. En tysker har drept ham, og hun er jo også tysk, kvinnen vil sikkert slå henne ihjel. Og Lilly hever avvergende hendene og hulker: «Jeg kan virkelig ikke noe for det! Pappa'n min er også død, og mamma er også død, og barna er også døde! De er døde alle sammen, på æresord! Men jeg kan ikke noe for det — jeg trodde det var en folkefest!»

Men kvinnen går forbi henne, åpner værelsedøren, en vidunderlig forlokkende duft av nybakte kaker vifter inn, og hun vinker på barna sine. «Gå inn der, lek med gutten, jeg vil lage kaffe imens. Nå, så gå da, her kan dere ikke leke. Pappa må ha ro».

De to små tripper på tåspissene inn i værelset, gutten sier «hysj! hysj!» og piken holder seg med begge hendene for munnen. Jan sniker seg inn etter dem. Neppe er døren igjen før man imidlertid hører de to små barn plapre og le lystig.

Kvinnen setter seg igjen bort til mannen sin og forsøker å få glans i skoene hans med en børste. Lilly står fremdeles borte ved ovnen. Hun gråter ikke mere, men hun skjelder over hele kroppen, den forferdelige, borende angst gjør fysisk vondt, slik som dengang hun hadde tannpine. Døden, som så fryktelig og overraskende kom hjem til dem, døden som forvand-